

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM
2013-04-19
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
1206-13 E
Enhet 1:5

SÖKANDE

Honsbergs El AB, 556795-6197
Sundsbyvägen 171
471 72 Hjärteby

Ombud: Jur. kand. Hanna-Lotta Nielsen
EIO Medlemsservice AB
Box 17537
118 91 Stockholm

MOTPART

Tjörns kommun
Kommunkansliet
471 80 Skärhamn

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU

KONKURRENSVERKET	
2013 -04- 1 9	
Avd	
Dnr	
Könr	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 199047

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:00

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

BAKGRUND

Tjörns kommun (kommunen) har genomfört en upphandling avseende kommunens behov av hantverkartjänster inom området elektriker, dnr 2012-062. Av tilldelningsbeslut den 22 januari 2012 framgår att upphandlingen avslutats med att tre leverantörer antagits till avtal. I valet av ramavtalsleverantör har Elentreprenad i Väst AB rangordnats som första leverantör, El och Marinteknik i Källekärr AB som andra leverantör och Honsbergs El AB som tredje leverantör.

YRKANDEN M.M.

Honsbergs El AB (Honsbergs) yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts eftersom Elentreprenad i Väst AB:s (Elentreprenad) anbud ska förkastas med anledning av att detta bolags anbud inte uppfyller samtliga skall-krav. I andra hand ska upphandlingen göras om eftersom förfrågningsunderlaget och upphandlingen strider mot principerna i 1 kap. 9 § LOU. Honsbergs anför följande. Registrering: Elentreprenad har inte i sitt anbud inkommit med något bevis eller på annat sätt intygat att företaget är registrerat i aktiebolags- eller handelsregistret. Bolagets anbud har därmed inte varit komplett. Genom att bolaget har tillåtits att komplettera anbudet efter sista anbudsdag har kommunen särbehandlat bolaget i stället för att förkasta anbudet. Ekonomisk ställning: På grund av att Elentreprenad är ett nystartat företag kan företaget inte anses ha uppfyllt kravet på tillräcklig ekonomisk kapacitet och stabilitet för att varaktigt kunna fullgöra offererade uppdrag och leveranser under avtalsperioden. Elentreprenad har därmed inte uppfyllt det i upphandlingen ställda skall-kravet. Elentreprenad har vidare inte hunnit lämna någon årsredovisning eller kunnat värderas av ett kreditupplysningsföretag. Företaget har heller inte lämnat in annan bevisning för att det uppfyllt kravet på ekonomisk kapacitet. Mot bakgrund av de uppgifter kom-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

munen har haft tillgång till har det därför inte varit möjligt för kommunen att göra en bedömning av om Elentrepenad uppfyllde det uppställda skallkravet på ekonomisk kapacitet. Yrkeskategori specifika kvalificeringskrav: Elentrepenad, som är ett nystartat företag sedan maj 2012, har inte uppfyllt detta skall-krav eftersom företaget inte verkat ett visst antal år inom branschen. Referenser: Elentrepenad har som referenser redovisat två avslutade projekt. Dessa uppdrag kan omöjligtvis ha utförts av bolaget eftersom arbetena utfördes innan det att Elentrepenad registrerades som bolag. De av Elentrepenad i övrigt redovisade två uppdragen är endast pågående uppdrag. Det kan därmed konstateras att Elentrepenad inte uppfyllt skallkravet i förfrågningsunderlaget angående att ge in en förteckning över de viktigaste pågående och avslutade uppdragen inom de senaste två åren. Osanna uppgifter: Är det så att Elentrepenad redovisat uppdrag som företaget inte har utfört har bolaget lämnat osanna uppgifter. Detta i sig gör att bolagets anbud skulle ha förkastats. Bristar i förfrågningsunderlag: Det anges inga mätbara kriterier i förfrågningsunderlaget för vad som avses med tillräcklig ekonomisk kapacitet. Detsamma gäller om vad som anges om att entreprenörer under avtalsperioden ska upprätthålla och ha erforderlig kapacitet för att utföra uppdrag i enlighet med avtalade förutsättningar. Det framgår vidare överhuvudtaget inte några kriterier för vad som avses prövas i den del det i förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivares företag ska ha kompetens och erfarenhet gällande det verksamhetsområde som avses. Dessa kvalificeringskrav kan inte anses som transparenta och de ger utrymme för en skönsmässig bedömning som strider mot principerna i 1 kap. 9 § LOU om förutsägbarhet och transparens. Enligt bestämmelsen angående referenser i förfrågningsunderlaget ska vidare en utvärdering ske, trots att denna utgör ett kvalificeringskrav. Denna sammanblandning av kvalificering och utvärdering står också i strid mot 1 kap. 9 § LOU och principen om förutsägbarhet. Skada: Kommunens acceptans av Elentrepenads anbud samt bristerna i förfrågningsunderlaget innebär att Hönshagens lidit eller kan komma att lida skada.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

Kommunen bestrider Honsbergs yrkanden och anför sammanfattningsvis följande. Elentreprenad har lämnat anbud som uppfyller samtliga skall-krav i upphandlingen och bolaget har lämnat lägst pris. Bolaget har inkommit med begärda handlingar avseende registrering hos Bolagsverket. Bolaget har vidare redovisat och styrkt att det har ekonomisk kapacitet för att fullgöra uppdraget i enlighet med förfrågan. Någon grund för att förkasta anbudet föreligger därmed inte. Förfrågningsunderlaget har vidare inte varit bristfälligt. Kraven har varit transparenta, konkreta och kontrollerbara. Kommunen har behandlat samtliga leverantörer likvärdigt och icke-diskriminerande samt genomfört upphandlingen på ett öppet sätt. Kommunen har således inte brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller mot någon annan bestämmelse i LOU som medfört att Honsbergs har lidit eller kan komma att lida skada. Det saknas därmed grund för att rättelse ska ske eller upphandlingen göras om.

DOMSKÄL

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

Förvaltningsrätten gör följande bedömning av i målet aktuella frågor.

Registrering

Såsom leverantörskriterer i den i målet aktuella anbudsinvjudan anges följande i detta hänseende.

"Anbudsgivare skall

- vara registrerad i aktiebolags- eller handelsregister eller motsvarande register för bolagsform.
- vara registrerad för redovisning och betalning av moms och andra statliga avgifter/skatter.
- inneha F-skattesedel.

Bifoga som bilaga:

Kopia på företagets registreringsbevis utfärdat av behörig officiell myndighet (motsvaras i Sverige av Bolagsverket)

Kopia på F-skattebevis från Skatteverket"

Annat har inte framkommit i målet än att Elentrepenad är registrerat i aktiebolagsregister och för redovisning och betalning av mervärdesskatt och andra avgifter/skatter samt är godkänt för F-skatt. Bolaget uppfyller därmed enligt förvaltningsrättens mening de i förfrågningsunderlag utställda kraven angående registrering. Att bolaget efter anbudstidens utgång tillåtit komplettera med registreringsbevis från Bolagsverket föranleder ingen annan bedömning eftersom denna handling innehåller sådana myndighetsuppgifter som i sig inte påverkar innehållet i anbudet och har funnits tillgängliga hos Bolagsverket innan anbudstidens utgång. Det har därmed saknats anledning för kommunen att förkasta Elentrepenads anbud på den grunden att bolaget inte uppfyllt krav på registrering.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Ekonomisk ställning

Såsom leverantörskriterer i den i målet aktuella anbudsinvjudan anges följande i detta hänseende.

"Anbudsgivare skall ha tillräcklig ekonomisk kapacitet och stabilitet för att varaktigt kunna fullgöra offererade uppdrag och leveranser under avtalsperioden.

Kommunen förbehåller sig rätten att inhämta uppgifter från kreditupplysningsföretag. Anbudsgivare skall vid anmodan sända in företagets och i förekommande fall moderbolagets senaste balansräkning/årsredovisning inklusive revisionsberättelse."

En upphandlande myndighet får enligt 11 kap. 2 § LOU ställa krav på en lägsta nivå för anbudsgivares ekonomiska kapacitet. Denna nivå ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta. Bevis på en leverantörs ekonomiska kapacitet kan enligt 11 kap. 7 § LOU utgöras av uppgift om företagets omsättning, balansräkningar eller intyg från banker. Om en leverantör har ett godtagbart skäl för att inte visa de handlingar och uppgifter som den upphandlande myndigheten begär, får enligt 11 kap. 8 § LOU leverantören visa sin ekonomiska ställning med någon annan handling som den upphandlande myndighetens finner lämplig. Myndigheten måste dock göra en individuell bedömning av varje anbudsgivares ekonomiska ställning (jfr. RA 2005 ref. 47). Det är vid ställande av sådana ekonomiska villkor viktigt att beakta kravet på utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och att kretsen av dem som får delta i upphandlingen inte begränsas utan sakliga skäl.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

I målet är utrett att Elentrepenad med anledning av att bolaget bildats först i maj 2012 saknat faktisk möjlighet att i samband med aktuell upphandling ge in årsredovisning eller liknande handlingar och uppgifter utvisande bolagets ekonomiska ställning över längre tid. Kommunen har därför gjort en bedömning av Elentrepenads ekonomiska ställning utifrån en kreditupplysning hos Upplysningscentralen (UC). Vad som förekommit i målet ger enligt förvaltningsrättens mening inte vid handen att detta underlag är så otillräckligt eller missvisande så att det skulle vara olämpligt för en tillfredsställande bedömning av bolaget ekonomiska möjligheter att fullgöra uppdrag och leveranser under avtalsperioden. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund att det inte funnits fog för att utesluta Elentrepenads anbud på den grunden att bolaget inte uppfyllt ställda krav vad gäller underlag för att visa ekonomisk kapacitet och stabilitet.

Yrkeskategori specifika kvalificeringskrav

Såsom leverantörskriterer i den i målet aktuella anbudsinvjudan anges följande i detta hänseende.

Utöver ovanstående krav på redovisning av företagets tekniska förmåga och kapacitet finns kategorispecifika kvalificeringskrav. Dessa finns angivna och besvaras under momentet krav utvärderingskriterier. Kraven gäller att anbudsgivares företag skall ha verkat ett visst antal år inom branschen samt ha ett visst antal anställda med efterfrågad yrkeskompetens inom aktuell hantverkarkategori."

De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet kan göra att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade måste godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och unionsrätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50).

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Förvaltningsrätten finner att, även med beaktande av det sätt på vilket ovanstående krav har formulerats, det måste anses tydligt vilka krav som ställs genom att nämnda krav preciserats i momentet "Krav/utvärderingskriterier". Av detta framgår att inga krav ställs på att företaget ska ha varit verksamt ett visst antal år, vilket också enligt förvaltningsrättens mening får anses vara förenligt med de principer som bär upp LOU. Det föreligger därmed inte skäl att förkasta Elentreprenads anbud på denna grund.

Referenser och fråga om det förekommit osanna uppgifter

Såsom leverantörskriterer i den i målet aktuella anbudsinvitan anges följande i detta hänseende.

"Redovisa även en förteckning över de viktigaste pågående och avslutade uppdragen, inom de senaste två åren, som är av relevans för denna upphandling. Förteckningen skall innefatta en beskrivning av kundleveransens/uppdragets karaktär.

För minst två av angivna kundleveranser/uppdrag skall kontaktuppgifter till referenter lämnas innehållande kontaktuppgifter med:

Namn, organisation, befattning, telefonnummer och e-postadress

De två angivna referenterna skall kunna verifiera att uppdrag motsvarande de som efterfrågas i denna upphandling har genomförts på ett professionellt sätt med godkänt resultat. Referensuppdragen skall vara genomförda inom de senaste två åren."

Enligt kommunen har Elentreprenad redovisat två referensuppdrag som uppfyller ställda krav. Kommunen har även inhämtat referenser för dessa två uppdrag. Vad Honsbergs anför i denna del ger inte förvaltningsrätten skäl att ifrågasätta kommunens uppgifter om att ställda krav om referenser uppfyllts i ifrågavarande fall. I målet har vidare inte framkommit att kom-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

munen grundat sitt beslut att anta Elentrepenad som leverantör på osanna uppgifter. Det finns därför inte heller i denna del skäl för att förkasta detta bolags anbud.

Brister i förfrågningsunderlaget m.m.

Prövningen under kvalificeringsfasen syftar till att säkerställa leverantörernas förmåga att leverera det som ska upphandlas enligt förfrågningsunderlaget. Prövningen tar i denna del således sikte på leverantörerna, inte på deras anbud. En av huvudprinciperna enligt LOU är att anbud som inte uppfyller förfrågningsunderlagets obligatoriska krav inte ska beaktas vid utvärderingen. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna pröva anbudet.

Förvaltningsrätten finner att vad Honsbergs anfört angående brister i förfrågningsunderlagets kvalificeringskrav inte ger vid handen att dessa krav ger utrymme för en sådan skönsmässig bedömning som strider mot principerna i 1 kap. 9 § LOU om förutsägbarhet och transparens.

Vad gäller vad som bedömts under kvalificeringsfasen har annat inte framkommit i målet än att kommunen vid kontroll av angivna referenser från referenterna fått svar som enbart haft till syfte att utgöra underlag för kommunens bedömning om den aktuella anbudsgivaren faktiskt kan komma att utföra de upphandlade tjänsterna. Något stöd för att det vid kontakter med angivna referenser inhämtats någon form av information som inneburit någon utvärdering för vidare jämförelse mellan anbudsgivarna har inte framkommit. Förvaltningsrätten anser med hänsyn härtill att någon sammanblandning inte kan anses ha skett av kvalificerings- och utvärderingskriterier som skulle stå i strid med 1 kap. 9 § LOU och principen om förutsägbarhet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sammanfattning

Vid ovan angivna förhållanden finner förvaltningsrätten att vad Honsbergs anfört inte utvisar att kommunen har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i lagen och att detta har medfört att Honsbergs har lidit eller kan komma att lida skada. Upphandlingen ska därför inte göras om eller rättelse göras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Dick Hjort
Rådman

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Ramona Liveland.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om övetprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU